	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Қозыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 1 беті Стр. 1 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	----------------------------------

П. 3.1., 5.1.3., 6.7. изменены по приказу № ОД-377 от 07.12.2020 г.

П. 4.8, 6.10, 9.3, 9.9, 9.11, 9.13, 9.14 изменены по приказу № ОД-230 от 17.05.2023 г.

П. 7.3, 7.5 изменены и добавлены по приказу № ОД-411 от 19.09.2023 г.

БЕКІТЕМІН

**М. Қозыбаев атындағы
СҚУ-дың Басқарма
төрағасының - Ректордың м.а.**

Е. Исақиев
« 03 » 09 2020 ж

М. Қозыбаев атындағы СҚУ академиялық адалдық

ЕРЕЖЕ

1. ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

- 1.1. Осы нормативтік құжат «М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті» КеАҚ-да (бұдан әрі-университет) Академиялық адалдық ережелерін қамтиды.
- 1.2. Осы Ережелер білім алушыларға, декандарға, кафедра меңгерушілеріне, профессор оқытушылар құрамына және университет қызметкерлеріне арналған.

2. НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

- 2.1. Осы Ереже нормативтік-құқықтық құжаттардың талаптарын ескере отырып әзірленді:
 - «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы;
 - Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2 бұйрығымен бекітілген Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты;
 - Қазақстан Республикасының Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары 2018 жылғы 30 қазандағы № 595;
 - Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің бұйрығымен бекітілген Жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты 2018 жылғы 31 қазандағы № 604;
 - Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің бұйрығымен бекітілген Мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру. 2018 жылғы 31 қазандағы № 604.

3. НЕГІЗГІ ТЕРМИНДЕР

- 3.1. Академиялық адалдық ережелеріне келесі терминдер қолданылады:

Академиялық адалдық	білім беру немесе ғылыми қызметке байланысты академиялық адалдықты бұзудың кез келген түрі
Академиялық комитет	М. Қозыбаев атындағы СҚУ алқалық органы, стейкхолдерлер мүдделеріне сәйкес кәсіби стандарттар мен салалық шеңберлер негізінде бағдарламаларды жобалау мен әзірлеуді жүзеге асыратын ұйымдар.
Академиялық адалдық	жазбаша жұмыстарды орындау кезінде білім алушының

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 2 беті Стр. 2 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	----------------------------------

шынайылығын білдіретін құндылықтар мен қағидаттар жиынтығы (бақылау, курстық, эссе, дипломдық жұмыстар (жобаларды), докторлық диссертациялар (жобалар), емтихан жауаптарында, зерттеулерде, өз позициясын көрсету, академиялық қызметкерлермен өзара қарым-қатынаста, оқытушылар және басқа да білім алушылар, сондай-ақ білім алушының оқу және ғылыми жетістіктерін бағалау.

Импersonация

емтихан тапсыру кезінде академиялық пайда алу мақсатында басқа адамға өзін беру, тест, диагностикалық тесттер, зертханалық жұмыстарды немесе басқа да тапсырмаларды орындау.

Сыбайлас жемқорлық және ақылы қызметтерді пайдалану:

педагог қызметкердің немесе қызметкердің көмегімен бағаланатын жұмысты өткізгенге дейін жартылай немесе толық материал алу (жауаптары бар тест тапсырмалары, емтихан билеттері мен тапсырмалары, жазбаша емтихан үшін тапсырмалар), бағаланатын жұмыстарды меншікті ретінде беру үшін сатып алу немесе өзге де алу жолдары (бақылау, курстық, дипломдық, магистрлік жұмыстар, докторлық диссертациялар, практика бойынша есептер және т. б.) дайын бағаланатын жұмыстарды сату және / немесе сату кезіндегі өзге де көмек жолдары (бақылау, курстық, дипломдық, магистрлік жұмыстар, практика бойынша докторлық диссертациялар және т. б.).

Алаяқтық

жалған медициналық анықтамалар беру, сабақтарға немесе емтихандарға келмеуіне байланысты, құжаттарды, оқу сабақтарын өткізудің дәлелді себептерінің бар-жоғын куәландыратын, емтиханға келмеу, қорытынды аттестаттау, кәсіптік практика базасына уақтылы келмеу, жалған транскрипт, академиялық анықтамалар, дипломдарды немесе басқа да тіркеу деректерін, жалған ұсыныс немесе басқа хаттар мен құжаттар, жалған бағалау, бағалау нәтижелері, сондай-ақ ПОҚ қолдарын қолдан жасау, университеттің қызметкерлері мен өзге де тұлғалары.

Жазбаша жұмыстарды ұсыну, бағаланатын жұмыстарды орындау кезінде және емтиханда ақпаратты, құрылғыларды пайдалану заңсыз

жұмыстарды ұсыну, басқа оқу пәні шеңберінде дайындалған, ақпаратты электрондық, сандық, қағаз тасығыштарда (материалдар, жәрдемақылар, оқулықтар және басқалар), бақылау жұмыстарын орындау кезінде техникалық құрылғыларды пайдалану, тестілеу және басқа да бағаланатын жұмыстар, оқу сабақтары кезінде, емтихан, емтихан мәселелері туралы ақпаратты заңсыз алу, бағаланатын жұмыстарға кез келген жолдармен жауап алу, электрондық пошта арқылы жүктеу, компьютер, телефон және т. б.

Ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізу

академиялық пайда алу мақсатында құпия ақпаратқа рұқсатсыз кіру (бағаланатын жұмыстарға қатысты оқытушының, кафедра меңгерушісінің, қызметкердің материалдарын кабинеттен шығару және / немесе

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 3 беті Стр. 3 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	----------------------------------

компьютерден көшіру (емтихан материалдары, тест сұрақтары және басқа материалдар) қағаз және электрондық тасығыштарда, көрсетілген материалдарды суретке түсіру.

Санкцияланбаған көмекші құралдар (көшіру парақшалары, оқулықтар/оқу құралдары, дәптерлер, блокноттар, фотоаппараттар, ұялы байланыс құралдары) ұялы телефондар, смартфондар, планшеттер, ноутбуктер, плейерлер, интерактивті / смарт – сағаттар, құлаққаптар, Bluetooth құрылғылары)

Алдау жалған ақпарат, бағаланатын басқа білім алушылардың жұмысын есептен шығару, қайта ұсыну, бағаланған жұмысты тапсыру, орындалмаған жағдайда жалған ақтауды ұсыну, бағаланатын жұмыстардың уақтылы орындалмауы, бағаланатын жұмысты екі немесе одан да көп оқушының орындауы, топтық жұмыс, бөтен бағаланатын жұмыстарды өздерінің меншікті ретінде ұсыну, жазбаша жұмысты ұсыну көзделмеген, толық немесе ішінара жазылған, басқа тұлға, басқа оқушыларға көмек (өзгенің жұмысынан есептен шығару немесе өз, кеңестер), шпаргалкаларды пайдалану, оқулықтар мен т. б.

Бағаланатын жазбаша жұмыстар эссе, рефераттар, курстық, дипломдық жұмыстар (жобалар), магистрлік және докторлық диссертациялар.

Плагиат (бөтен зияткерлік меншікті беру) басқа автордың тілі мен ойларын рұқсатсыз пайдалану немесе жақын имитациялау және оларды өз атынан беруге әрекет ету.

Басқа білім алушылардың жұмысына кедергі жасау сабақ кезінде жұмыстан тыс жағдай жасау; жұмыс тобы мүшелерін саналы түрде жаңылыстыруға енгізу; басқа білім алушының бағаланатын жұмысын әдейі қолдан жасауы немесе бүлдіруі; басқалардың компьютерлік файлдарын өзгерту және т. б.

Адалдық принципі адал, білім алушылардың бағаланатын және бағаланбайтын жұмыстарды мұқият орындауы.

Ашықтық қағидаты ашықтық, өзара сенім, білім алушылар мен ПОҚ және оларға теңестірілген адамдар арасында ақпарат пен идеялармен ашық алмасу.

Теңдік принципі әрбір білім алушының міндеті, ПОҚ, осы Ережені сақтау бойынша қызметкерді және оларды бұзғаны үшін бірдей жауапкершілігі.

Санкцияланған көмекші құралдар кафедра меңгерушілері бекіткен анықтамалық материалдар

Келісу басқа білім алушы үшін кез келген бағаланатын жұмысты орындау, алдауға жәрдемдесу

Бұрмалау деректерді қолдан жасау және сақтау (қосымша жазу, жазу, түзету), өлшеу, бақылау нәтижелері, сауалнама, зерттеу кезінде сауалнама жүргізу және басқа да әдістер, жоқ көздерді, ақпаратты немесе сілтемелерді фабрикациялау,

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третья	24 беттің 4 беті Стр. 4 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	----------------------------------

қарызға алынған ақпаратты саналы түрде бұрмалау,

Көшіру парақшалары

қағаз және электрондық жеткізгіштердегі емтихан тапсырмаларының жауаптары

4. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 4.1. Академиялық адалдық қағидалары (бұдан әрі - Ереже), білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларына сәйкес әзірленген, жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын (Қазақстан Республикасы білім және ғылым Министірінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығымен бекітілген), университет Жарғысымен, университеттің білім беру процесіндегі Академиялық адалдық ұстанымдарын реттейді, университеттік қоғамдастық мүшелерінің құқықтары мен міндеттері, академиялық адалдықтың бұзылу түрлерін және олар жасалған жағдайда әкімшілік шараларды қабылдау тәртібін анықтайды.
- 4.2. Академиялық адалдық ережелері академиялық ортада жалпы қабылданған білім беру және ғылыми қауымдастық мүшелері арасындағы өзара қарым-қатынастың этикалық нормаларынан туындайды.
- 4.3. Осы Ереженің мақсаты болып табылады: университет қауымдастығында академиялық адалдық мәдениетін қалыптастыру; алдын алу, академиялық адалдық нормалары бұзылуы мүмкіндігі, ықтимал бұзушылықтар үшін санкцияларды анықтау.
- 4.4. Университетте академиялық адалдық деп құндылықтар мен қағидаттар жиынтығы түсініледі, жазбаша жұмыстарды орындау кезінде білім алушының адалдығын білдіретін (бақылау, курстық, эссе, дипломдық, диссертациялық), емтихан жауаптарында, зерттеулерде, өз позициясын көрсету, академиялық қызметкерлермен өзара қарым-қатынаста, оқытушылар және басқа да білім алушылар, сондай-ақ білім алушының оқу және ғылыми жетістіктерін бағалау.
- 4.5. Ережелер білім беру үдерісінің барлық қатысушылары үшін басты басшылық болып табылады: әкімшілігі, кафедра меңгерушілері, профессорлық-оқытушылық құрамның (ПОҚ), эдвайзерлер, оқу-көмекші персоналына және білім алушыларға.
- 4.6. Университет білім алушылардан ережелерді сақтауды талап етеді, оқытушылардан, қызметкерлер мен әкімшіліктерден.
- 4.7. Әрбір білім алушы, ПОҚ және университет қызметкері өз қызметін сабақтарда, емтихандарда, жазбаша жұмыстарды орындау кезінде, ғылыми зерттеулер мен басқа да оқу іс-шараларын өткізу кезінде ұстануы тиіс ережелер.
- 4.8. Эдвайзерлер білім алушыларды оқуға қабылдағаннан, қайта қабылдағаннан, басқа жоғары оқу орындарынан ауысқаннан және академиялық демалыстан шыққаннан кейін танысу парағын міндетті түрде ресімдей отырып, Қағидалармен таныстырады.
- 4.9. Білім алушылардың ережелері туралы оқытушыларды жүйелі түрде еске түсіру керек, жетекші әр түрлі сабақ түрлері, емтихан қабылдаушы, курстық жұмыстарды басқару (жобалар), дипломдық және магистрлік жұмыстар, докторлық диссертациялар, кәсіби практикамен.

5. АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚ ПРИНЦИПТЕРІ

- 5.1. Университет, академиялық адалдық Лигасының мүшесі бола отырып, білім беру үдерісіндегі академиялық адалдықтың келесі қағидаларын жариялайды және беледі:

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 5 беті Стр. 5 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	----------------------------------

- 5.1.1. академиялық адалдық университеттің, оның білім беру процесі мен зерттеулерінің негізгі құндылығы болып табылады;
- 5.1.2. Университет академиялық адалдықтың нақты, әділ және объективті стандарттарын, дәйексөздер мен мінез-құлық ережелерін сақтауды қамтамасыз етеді;
- 5.1.3. Университет академиялық және / немесе зерттеу мақсаттары үшін берілген сипатына, мазмұны мен көлеміне қарамастан, барлық жазбаша бағаланатын жұмыстардың плагиатына міндетті түрде тексеруді қамтамасыз етуге жауапты;
- 5.1.4. Университет білім алушының академиялық адалдық қағидаларын, стандарттарын бұзғаны үшін жауапкершілігін қамтамасыз етеді;
- 5.1.5. Университет өзінің оқыту нәтижелерін әділ және объективті бағалау жүйесі шеңберінде білім алушыларға жоғары талаптар қояды.
- 5.1.6. Университет тек үздік білім алушыларға ғана өз оқуын аяқтауға мүмкіндік береді.
- 5.1.7. Университет дипломмен расталған кадрларды даярлау сапасына жауап береді.
- 5.1.8. Университет академиялық адалдықтың принциптері мен стандарттарын, өзара сыйластық пен әділдікті үйрететін ментор ретінде оқытушының жоғары жауапкершілігін қамтамасыз етеді.
- 5.2. Ережелердің табысты жұмыс істеуі үшін қажет, барлық рәсімдер үшін, осы Ережелер шеңберінде өткізілетін, барлық білім алушылардың орындауы үшін ашық және міндетті болды, ПОҚ, университеттің қызметкерлері мен әкімшілігі.
- 5.3. Академиялық адалдықтың аталған принциптерімен қатар Университет, білім алушылардың академиялық адалдығының осындай қағидаларын қолдайды, ПОҚ және қызметкерлер адалдық ретінде, зияткерлік меншіктің барлық түрлерін қорғау, ашықтық, теңдік және жауапкершілік, білім алушылардың құқықтары мен бостандықтарын құрметтеу, ПОҚ және қызметкерлер.
- 5.4. Білім алушы оған түскен шағымдар туралы ақпарат алуға құқылы, инцидентті тергеу рәсімінің барысы туралы, қабылданған шешімдер туралы, сондай-ақ осы шешімдерді апелляциялауға құқығы бар.

6. АДАЛ АКАДЕМИЯЛЫҚ ТӘЖІРБИЕ

- 6.1. Университеттің академиялық мәдениеті, академиялық адалдық нормалары мен құндылықтары университеттің академиялық ортасында академиялық адалдық мәдениетін дамытуға және қолдауға бағытталған.
- 6.2. Академиялық адалдықтың құндылықтары мен нормалары білім беру сапасын қамтамасыз етудің және студенттерді даярлаудың маңызды факторлары болып табылады, магистранттар мен докторанттарды жауапты ретінде, қиынға түседі тұлғалар мен білікті мамандары бар.
- 6.3. Академиялық адалдықтың құндылықтары мен нормалары университет сапасын ішкі қамтамасыз ету саясаты мен стандарттарына имплементацияланған, осы Ережелер және М. Қозыбаев атындағы СҚУ академиялық саясаты.
- 6.4. Университет қолдайды, принциптерді дамытады және дамытады, академиялық адалдықтың құндылықтары мен нормалары, академиялық адалдық идеяларын іске асыру бойынша іс-шараларды жүзеге асырады, зерттеу қызметі мен оқушылардың күнделікті өмірі, ПОҚ және қызметкерлер.
- 6.5. Университеттің адал академиялық қауымдастығының негізгі құндылықтары- адалдық, сенім, туралығы, құрмет, жауапкершілік және есеп беру.
- 6.6. Академиялық адалдық нормалары мен құндылықтарының бұзылуына жол бермеу мақсатында, академиялық адалдықтың алдын алу бакалавриат білім беру бағдарламаларына академиялық комитеттер оқу пәндерін енгізді «Академиялық хат негіздері», «Құқық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет негіздері», магистратураның білім беру бағдарламалары- «Академиялық жазудың мәдениеті»

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 6 беті Стр. 6 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	----------------------------------

мен этикасы» пәні, докторантураның білім беру бағдарламалары- «Академиялық хат» пәні.

- 6.7. Университетте Университетте «М. Қозыбаев атындағы СҚУ хабаршысы» ғылыми журналына қосу үшін берілген білім алушылардың барлық бағаланатын жазбаша жұмыстары, ПОҚ, қызметкерлер мен білім алушылардың ғылыми мақалалары плагиатқа тексеруден өтеді.
- 6.8. Университеттің академиялық процесіне қатысушылар арасында тепе-тең және сенімді қатынастар орнатылады.
- 6.9. Академиялық адалдықтың бұзылуын болдырмау үшін оқытушылар, университет қызметкерлері мен әкімшілігі білім алушылар үшін академиялық адалдықтың үлгісі болуы тиіс.
- 6.10. [Алып тастау.](#)

7. АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚ САЛАСЫНДАҒЫ ҚҰҚЫҚТАР МЕН МІНДЕТТЕР

- 7.1. Академиялық адалдық қағидаларын сақтау аясында білім алушылар, ПОҚ және қызметкерлер құқықтары мен міндеттері бар.
- 7.2. Білім алушылардың құқығы бар:
 - осы Ереженің мәтінімен танысуға;
 - жұмыстарды бағалаудағы әділдік пен тең құқылық;
 - оқу процесінде өз пікірін еркін білдіруге;
 - осы Ережені бұзуда негізсіз айыптаудан қорғауға және ар-намысы мен қадір-қасиетін қорғауға дәлелдемелер ұсынуға міндетті.
- 7.3. Білім алушылар міндетті:
 - осы Ережелердің мәтінімен танысу және олардың бұзылу салдарын білу;
 - бағаланатын және бағаланбайтын жұмыстарды орындау кезінде академиялық адалдықты мүлтіксіз сақтау;
 - бөтен зияткерлік меншікті пайдалануға қатысты негіз қалаушы қағидаттарды құрметтеу және сақтау (автордың, шығарманың және беттің атауын көрсете отырып, бөтен тіл мен ойды беру тәсілін қолдану, Пайдаланылған әдебиеттер тізімін көрсету және т. б.);
 - сенімді және сенімді ақпарат көздерін пайдалану;
 - бағаланатын жұмысты басқа білім алушының жеке өзі ұсынбауы;
 - тапсырмалардың барлық түрлерін өз бетінше орындау;
 - тесттерге, жаттығуларға және тапсырмаларға дайын жауаптарды, дайын жазбаша жұмыстарды қолданбау (эссе, курстық, дипломдық, магистрлік жұмыстар, докторлық диссертациялар, практика бойынша есептер және т. б.);
 - емтихандарда шпаргалкаларды, электрондық Ақпарат және байланыс құралдарын қолданбау;
 - өзінің дайын жауаптары мен жұмыстарын басқа білім алушыларға бермеуге және оқудың адалдығы мен адалдығына күмән келтіретін және басқа білім алушылардың соңғы нәтижелеріне нұқсан келтіретін мінез-құлыққа жол бермеуге;
 - академиялық адалдық танытқаны үшін жауапкершілік туралы білу және Ережелерді бұзған жағдайда осы ережелер шеңберінде санкциялар қолдануға дайын болу;
 - [емтихан аудиториясына санкцияланбаған көмекші құралдарсыз кіру.](#)
- 7.4. Университеттің ПОҚ, қызметкерлер құқылы:

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 7 беті Стр. 7 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	----------------------------------

- білім алушылардың академиялық адалдығы фактілерін анықтау және тергеуге қатысу;
- академиялық адалдық фактілерін анықтау және тергеу барысында әкімшілікті қолдауға сенім білдіру;

7.5. Университеттің ПОҚ, қызметкерлер міндетті:

- академиялық адалдық принциптерін өз жұмысының тәжірибесіне енгізуге ықпал ету;
- білім алушылар арасында ақпараттық жұмыс жүргізу;
- білім алушыларды білім алушылардың жұмыстары плагиаттың бар-жоғына тексерілетіндігі туралы хабардар етуге кепілдік беру;
- білім алушыларға сенімді және сенімді көздерді таңдауға үйрету және қолдау көрсету;
- түсіндірмелерді, сілтемелерді, Пайдаланылған әдебиеттер тізімін рәсімдеу тәсілдерін үйрету;
- студенттерді, магистранттарды, докторанттарды орындалатын жұмыстың барлық қатысушыларының авторлығын көрсете отырып, қағаз, электрондық, сандық тасымалдауыштарда жобалық қызмет түрлерін рәсімдеу тәсілдеріне үйрету;
- білім алушыларға академиялық адалдық пен ғылыми этика қағидаларын сақтау бойынша нақты басшылықты сипалауларда ұсыну.
- оқыту барысында өз пікірін білдіруге үйрету;
- академиялық адалдықты сақтау мәселелері бойынша бағаланатын жұмысты орындау алдында білім алушылармен түсіндіру жұмыстарын жүргізу;
- осы Ережеде белгіленген талаптарды бұзудың кез келген мүмкіндігіне кедергі жасау;
- академиялық адалдықты бұзуға жол бермеу;
- осы Ереженің бұзылуының әрбір жағдайын қатаң есепке алу;
- факультет/Тіл және әдебиет институтының деканатына Ереже бұзылған әрбір жағдай туралы жазбаша түрде хабарлау.

7.6. Университет әкімшілігі:

- этикаға және студенттердің тұрақты дамуына негізделген зияткерлік оқыту үшін жағдай жасау;
- академиялық адалдықты қолдауға бағытталған жағдайларды қамтамасыз ету;
- білім алушыларға осы Ережелерді түсіндіру бойынша университеттің ПОҚ және қызметкерлерінің жұмысын қамтамасыз ету;
- академиялық адалдықты қолдау мәселелері бойынша семинарлар, дөңгелек үстелдер ұйымдастыру;
- білім алушылардың академиялық адалдығын бұзған жағдайда осы Қағидада қарастырылған шараларды қабылдау бойынша жұмысты ұйымдастыру;
- білім алушылардың академиялық адалдығын жүзеге асыруына бақылау және мониторинг жүргізу.

8. АКАДЕМИЯЛЫҚ ӘДІЛЕТСІЗДІКТІҢ ТҮРЛЕРІ

- 8.1. Академиялық әділетсіздік деп ғылыми және білім беру қызметімен байланысты кез келген алаяқтық немесе алдау түрі түсініледі.
- 8.2. Академиялық әділетсіздік түрлеріне жатады:
- 8.2.1. Плагиат (бөтен зияткерлік меншік) Плагиат түрлі нысандарда көрінуі мүмкін:

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 8 беті Стр. 8 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	----------------------------------

- a) өз атымен бөтен идеяларды, тұжырымдарды, аргументтерді, мәтіндердің фрагменттерін немесе тұтас мәтіндерді дәл авторлық және дерек көзіне көрсетпей-ақ әріптік немесе қайта шифрленген түрде пайдалану;
- b) тиісті пунктуацияны (тырнақшаларды) пайдаланбай және/немесе көзін көрсетпей көзді дәйек сөздеу;
- c) Интернеттен алынған реферат, эссе, курстық / дипломдық, магистрлік жұмысты (жобаны) ұсыну.

Өзінің алдыңғы зерттеулерінің нәтижелерін жаңа жұмысқа енгізген кезде осы зерттеулерге немесе басқа курстар шеңберінде дайындалған эсселерге сілтеме жасау қажет.

- 8.2.2. Бірлескен зерттеулердің нәтижелерін беру. Бұл бұзушылықты болдырмау үшін бірлескен жобалармен жұмыс істеген жағдайда әрбір білім алушы жұмыстың қандай бөлігін өзі орындағаны, ал белгілі бір (аты жазылған) тұлғалармен бірге қайсысы орындалғанын көрсетуге міндетті.
- 8.2.3. Зерттеудің, оның ішінде білім алушының біліктілігінің төмендігі және/немесе ұқыпсыздығы себебінен теріс пиғылды.
- 8.2.4. Басқа білім алушылардың жұмысына кедергі жасау
- 8.2.5. Алдау.
- 8.2.6. Сөз байласу.
- 8.2.7. Фальсификация.
- 8.2.8. Алаяқтық.
- 8.2.9. Сыбайлас жемқорлық және ақылы қызметтерді пайдалану.
- 8.2.10. Жазбаша жұмыстарды ұсынған кезде ақпаратты немесе құрылғыларды заңсыз пайдалану, бағаланатын жұмыстарды және емтиханда орындау.
- 8.2.11. Ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізу.
- 8.2.12. Имперсонация.
- 8.3. Академиялық әділетсіздік түрлерінің осы тізімі толық болып табылмайды және қажеттілігіне қарай толықтырылуы мүмкін.

9. АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚ ЕРЕЖЕЛЕРІН БҰЗҒАНЫ ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІК ПЕН ДЕҢГЕЙЛЕР ТҮРЛЕРІ

- 9.1. Университетте академиялық адалдық саясатын бұзу білім беру процесінің сапасын төмендетуге алып келеді, кемелденген дамуды қамтамасыз етпейді, жоғары оқу орнында оқуға дайын, білім алушылардың өз бетінше ойлауына кедергі жасайды, өз көзқарасын қалыптастыру, көптеген фактілер мен көзқарастарды талдауға, оларды сыни бағалауға негізделген.
- 9.2. Академиялық адалдықтың бұзылуы білім алушы, ПОҚ болған сәттен басталады, қызметкерлер өздерінің құқыққа қарсы әрекеттерін түсінеді, бірақ оларды жасайды.
- 9.3. 8.2-тармақта көрсетілген академиялық адалсыздықтың кез келген түрі анықталған жағдайда, осы бұзушылықты анықтаған адам (оқытушы, ғылыми жетекші, кафедра меңгерушісі, институт деканы/директоры, эдвайзер (куратор), қызметкер, университет әкімшілігінің өкілі, волонтер - проктор) Академиялық адалдық қағидаларын бұзу туралы Акт (1-қосымша) жасайды.
- 9.4. Тиісті дәлелдермен академиялық адалдық ережелерін бұзу туралы Акт, және білім алушының жұмысы (білім алушылардың) академиялық адалдық анықталған күн немесе келесі күні Әдеп жөніндегі комиссия төрағасының назарына жеткізіледі. Болжамды бұзушылыққа қатысты барлық дәлелдемелер, тұлға сақталуы тиіс, академиялық адалдық фактісін анықтаған жағдайда, этика жөніндегі комиссия төрағасына бергенге дейін.

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третья	24 беттің 9 беті Стр. 9 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	----------------------------------

- 9.5. Әдеп жөніндегі комиссия төрағасы әдеп жөніндегі комиссияны шақырады, адам шақырылатын отырысқа, академиялық адалдық ережелерін бұзу туралы акт жасалады.
- 9.6. Этика жөніндегі комиссияның отырысы дауыс беру құқығы бар кемінде 2/3 мүшелер болған жағдайда өткізіледі.
- 9.7. Этика жөніндегі Комиссия академиялық адалдық ережелерін бұзу туралы актімен танысады, дәлелдемелер, болжамды бұзушылықтарға қатысты, осы Ережені басшылыққа ала отырып, академиялық адалдық түрін анықтайды, бұзушылық деңгейі және адамның жауапкершілігі, академиялық адалдық ережелерін бұзу туралы акт жасалады
- 9.8. Этика жөніндегі комиссияның барлық шешімдері отырыстарда ашық дауыс беру жолымен, жай көпшілік дауыспен қабылданады.
- 9.9. Әдеп жөніндегі комиссияның отырыстары хаттамаланады. Әдеп жөніндегі комиссияның шешімі Әдеп жөніндегі комиссия отырысының хаттамасынан үзінді түрінде оған Академиялық адалдық қағидаларын бұзу туралы акт жасалған адамға жеткізіледі және шешім қабылдау үшін Басқарма Төрағасы – Ректорға жіберіледі.
- 9.10. Этика жөніндегі комиссияның қызметіне араласуға жол берілмейді.
- 9.11. Академиялық адалдық қағидаларын бұзу туралы актінің, Басқарма Төрағасы – Ректордың шешімімен және қарарымен комиссия отырысы хаттамасынан үзінді көшірменің негізінде Академиялық адалдық қағидаларын бұзуға жол берген адамға қатысты санкциялар туралы бұйрық шығарылады.
- 9.12. Білім беру процесіне қатысушылар есте сақтау және түсіну керек, олар академиялық адалдық қағидаларын бұзғаны үшін жауапты.
- 9.13. Академиялық адалдықтың бұзылуы анықталуы мүмкін:
- а) ағымдағы бағалауды жүргізу кезінде;
 - б) қорытынды бағалауды жүргізу кезінде;
 - с) академиялық және ғылыми қызметтің басқа кезеңдерінде.
- 9.14. Бұзу қасақана немесе ойдан тыс болып табылатындығына байланысты, бірінші немесе қайталанған, бұзушыға мынадай санкциялар қолданылуы мүмкін:
- а) ескерту;
 - б) сөгіс;
 - с) ұсынылған жұмыс немесе емтихан тапсырылатын жұмыстың бағасын қанағаттанғысыз деңгейге дейін төмендету;
 - д) қосымша жазбаша жұмысты тағайындау;
 - е) пәнді қайта оқу;
 - ф) ректор грантын немесе академик М. Қозыбаев грантын айыру;
 - г) М. Қозыбаев атындағы СҚУ қолдаудан бас тарту кезде басқа ұйымдарға (гранттарға, атаулы стипендияларға, жарияланымдарға, конференцияларға және т. б. қатысуға өтініштер.) 1 жылға дейінгі мерзімге;
 - h) 1 жыл мерзімге университеттен шығару;
 - і) қайта қалпына келтіру құқығынсыз университеттен шығару.
- 9.14.1. Білім алушыларға қатысты басқа білім алушылардың жұмысына кедергі келтіру немесе білім алушыға алдау фактілері бірінші рет анықталған жағдайда ескерту шығарылады, қайталап болған жағдайда білім алушыға жеке іске енгізумен сөгіс беріледі.
- 9.14.2. Білім алушыларға, ПОҚ-ға немесе қызметкерлерге қатысты плагиат фактілері бірінші рет анықталған жағдайда білім алушыға, оқытушыға немесе қызметкерге ескерту шығарылады және ол өз жұмысындағы плагиатты жоюға міндетті.
- 9.14.3. Плагиат фактілері қайта анықталған жағдайда білім алушы ректордың грантынан немесе академик М. Қозыбаевтың грантынан айырылады, бөгде ұйымдарға (гранттарға, атаулы стипендияларға, жарияланымдарға, конференцияларға

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 10 беті Стр. 10 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	------------------------------------

қатысуға және т.б. өтініштер) жүгінген кезде 1 жылға дейінгі мерзімге М. Қозыбаев атындағы СҚУ колдаудан бас тартады, оқытушыға немесе қызметкерге сөгіс жарияланады.

- 9.14.4. Білім алушыларға, ПОҚ-ға немесе қызметкерлерге қатысты келісім, бұрмалау, зерттеудің адал өтпеуі, жазбаша жұмыстарды ұсыну, бағаланатын жұмыстарды орындау кезінде және емтиханда ақпаратты немесе құрылғыларды заңсыз пайдалану, сондай-ақ оқу немесе ғылыми жетістіктерді бағалау фактілері бірінші рет анықталған жағдайда, білім алушыларға, ПОҚ-ға немесе қызметкерлерге ұсынылған жұмыс немесе тапсырылған емтихан үшін бағаны қанағаттанарлықсыз деңгейге дейін төмендету және егер бағалау қанағаттанарлықсыз деңгейге дейін төмендетілсе, ағымдағы бақылау шеңберінде қосымша жазбаша жұмыс тағайындалады немесе егер емтихан бағасы қанағаттанарлықсыз деңгейге дейін төмендетілсе, пән қайта оқытылады.
- 9.14.5. Келісім, бұрмалау, зерттеудің адал өтпеуі, ақпаратты немесе құрылғыларды заңсыз пайдалану фактілері қайта анықталған жағдайда білім алушы ректордың грантынан немесе академик М. Қозыбаевтың грантынан айырылады, сондай-ақ егер академиялық адалсыздықтың көрсетілген фактілері ағымдағы бақылау шеңберінде анықталған болса, онда білім алушы пәнді қайта оқиды, аралық бақылау шеңберінде көрсетілген фактілер анықталған кезде білім алушы университеттен 1 жыл мерзіміне шығарылады, ПОҚ және қызметкер жағдайында сөгіс жарияланады.
- 9.14.6. Білім алушыларға қатысты бірінші рет ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізу фактілері анықталған жағдайда, имперсонация, бірлескен зерттеулердің нәтижелерін беру туралы білім алушыға сөгіс жарияланады және ол ректор грантының немесе академик М. Қозыбаев грантының иегері.
- 9.14.7. Ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізу қайта анықталған жағдайда, имперсонация, бірлескен зерттеулердің нәтижелерін беру білім алушы оқуға қайта қабылдау құқығынсыз білім алушылар қатарынан шығарылады.
- 9.14.8. Сыбайлас жемқорлық немесе алаяқтық фактілері анықталған жағдайда, білім алушы қайта қабылдау құқығынсыз оқудан шығарылады.
- 9.15. Білім алушылардың академиялық адалдығының барлық нәтижелері транскриптерде көрсетіледі, анықтамалар, жеке істер және өзге де құжаттар, студенттерді оқыту нәтижелерін тіркейтін, магистранттар, докторанттар.
- 9.16. ПОҚ мен қызметкерлердің академиялық адал еместігінің барлық нәтижелері жеке істерде көрсетіледі.

10. КӨЗДЕРДІ ДӘЙЕКСӨЗДЕУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

- 10.1. Кез келген академиялық және зерттеу жұмысының міндетті компоненті ғылыми дәйексөз болып табылады.
- 10.2. Тікелей де, жанама да дәйексөз қолданылады. Тікелей дәйексөз тиісті көзден мәтінді сөзбе-сөз қайталаған жағдайларда қолданылады. Жанама дәйексөз қолданылады, егер дәйексөздің ойы автормен өз сөзімен баяндалады.
- 10.3. Дәйексөзде келесі ережелерді ұстану қажет:
 - 10.3.1. Дәйексөз мәтіні тырнақшада және грамматикалық түрде беріледі, ол қандай деректерде ұсынылады, авторлық стильдің ерекшеліктерін сақтай отырып. Дәйексөзде мәтіндегі барлық ерекшеліктерді дәл келтіру қажет, автор қолданатын (курсив, қалың қаріп).
 - 10.3.2. Мәтіннің аяқталған бөліктері (тұтас сөйлемдермен, тұтас аз абзацтармен).
 - 10.3.3. Егер дәйексөз аяқталған ұсыныс болған жағдайда, ол тікелей сөз ретінде айтылады.
 - 10.3.4. Егер дәйексөз сөйлемнің ортасынан жазылса, онда кіріспе тырнақшадан кейін көп нүкте қойылады.

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 11 беті Стр. 11 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	------------------------------------

- 10.3.5. Көп нүкте, егер сөйлемде мәтіннің соңғы сөздері қабылданбаса, дәйексөздің соңында, тырнақшаның алдында қойылады.
- 10.3.6. Бір немесе бірнеше сөз жіберілген жағдайда, дәйексөз мәтіннің ортасында көп нүкте қойылады.
- 10.3.7. Дәйексөзге міндетті нұсқау береді. Әрбір дәйексөз дереккөзіне сілтеме жасалуы тиіс, библиографиялық сипаттамасы пайдаланылған әдебиеттер тізімін ресімдеу талаптарына сәйкес келтіріледі.
- 10.4. Жұмыс түріне байланысты, сілтемелерді ресімдеу кезінде жұмыс ұсынылатын университеттің немесе өзге де ұйымдардың ішкі нормативтік құжаттарының талаптары әр түрлі стильдер қолданылады (мысалы, OSCOLA, Harvard style және APA style).

11. ӨЗГЕРІСТЕР МЕН ТОЛЫҚТЫРУЛАР ЕНГІЗУ ТӘРТІБІ

- 11.1. Осы Ережеге өзгерістер мен толықтыруларды бекіту тәртібі СҚМУ РЭС 401-17 Ішкі нормативтік құжаттама процедурасымен анықталған.
- 11.2. Осы Ережені өзгерту мен толықтыру бойынша ұсыныстар енгізуді Ережені орындауға тарттырылған факультеттер, кафедралар мен құрылымдық бөлімшелер, Директорлар кеңесі, Басқарма (ректорат), Ғылыми кеңес жүзеге асырады.
- 11.3. Ережеге өзгерістерді енгізу Университет Басқарма төрағасы – Ректорының бұйрығының негізінде жүзеге асырылады.

ПРАВИЛА

академической честности СҚУ им. М. Козыбаева

1. ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

- 1.1. Настоящий нормативный документ содержит Правила академической честности в НАО «Северо-Казахстанский университет им. М. Козыбаева» (далее – университет).
- 1.2. Настоящие Правила предназначены для обучающихся, деканов, заведующих кафедрами, профессорско-преподавательского состава и сотрудников университета.

2. НОРМАТИВНЫЕ ССЫЛКИ

- 2.1. Настоящие Правила разработаны с учетом требований нормативно-правовых документов:
- Закон Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 года № 319-III;
 - [Государственный общеобязательный стандарт послевузовского образования, утвержденный приказом Министра науки и высшего образования Республики Казахстан от 20 июля 2022 года, № 2;](#)
 - Типовые правила деятельности организаций образования, реализующих образовательные программы высшего и (или) послевузовского образования, утвержденные приказом Министра образования и науки, Республики Казахстан от 30 октября 2018 года № 595;
 - Государственный общеобязательный стандарт высшего образования, утвержденный приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 31 октября 2018 года, № 604;

- Государственный общеобязательный стандарт послевузовского образования, утвержденный приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 31 октября 2018 года, № 604.

3. ОСНОВНЫЕ ТЕРМИНЫ

3.1. В Правилах Академической честности используются следующие термины:

Академическая нечестность	любой вид нарушений академической честности, связанный с образовательной или научной деятельностью
Академический комитет	коллегиальный орган СҚУ им. М. Козыбаева, осуществляющий проектирование и разработку программ на основании профессиональных стандартов и отраслевых рамок в соответствии с интересами стейкхолдеров.
Академическая честность	совокупность ценностей и принципов, выражающих честность обучающегося в обучении при выполнении письменных работ (контрольных, курсовых, эссе, дипломных работ (проектов), магистерских диссертаций (проектов) докторских диссертаций), ответах на экзаменах, в исследованиях, выражении своей позиции, во взаимоотношениях с академическим персоналом, преподавателями и другими обучающимися, а также оценивании учебных и научных достижений обучающегося.
Имперсонация	выдача себя за другое лицо в целях получения академической выгоды во время сдачи экзаменов, тестов, диагностических тестов, выполнения лабораторных работ или других заданий.
Коррупция и пользование платными услугами	получение частичного или полного материала до проведения оцениваемой работы с помощью педагогического работника или сотрудника (тестовых заданий с ответами, экзаменационных билетов и заданий, заданий для письменного экзамена), покупка или иные пути получения оцениваемых работ для выдачи их как собственных (контрольных, курсовых, дипломных, магистерских работ, докторских диссертаций, отчетов по практике и др.), продажа или иные пути помощи в покупке и/или продаже готовых оцениваемых работ (контрольных, курсовых, дипломных, магистерских работ, докторских диссертаций отчетов по практике и др.).
Мошенничество	предоставление фиктивных медицинских справок, связанных с неявкой на занятия или экзамены, документов, свидетельствующих о наличии уважительной причины пропуска учебных занятий, неявки на экзамен, итоговую аттестацию, не своевременную явку на базу профессиональной практики, поддельных транскриптов, академических справок, дипломов или других регистрационных

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 13 беті Стр. 13 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	------------------------------------

данных, поддельных рекомендательных или других писем и документов, подделка оценок, результатов оценивания, а так же подделка подписей ППС, сотрудников и иных лиц Университета

Неправомерное использование информации или устройств при представлении письменных работ, выполнении оцениваемых работ и на экзамене

представление работ, подготовленных в рамках другой учебной дисциплины, использование информации на электронных, цифровых, бумажных носителях (материалы, пособия, учебники и другие), использование технических устройств во время выполнения контрольных, тестирования и других оцениваемых работ, во время учебных занятий, экзамена, незаконное получение информации об экзаменационных вопросах, получение ответов оцениваемой работы любыми путями, включая скачивание через электронную почту, компьютер, телефон и т.д.

Несанкционированный доступ к информации

несанкционированный доступ к конфиденциальной информации в целях получения академической выгоды (вынос из кабинета и/или копирование с компьютера материалов преподавателя, заведующего кафедрой, сотрудника, касающихся оцениваемых работ (экзаменационные материалы, тестовые вопросы и другие материалы) на бумажных и электронных носителях, фотографирование указанных материалов.

Несанкционированные вспомогательные средства

(шпаргалки, учебники/учебные пособия, тетради, блокноты, фотоаппараты, мобильные средства связи) сотовые телефоны, смартфоны, планшеты, ноутбуки, плееры, интерактивные/смарт – часы, наушники, устройства Bluetooth)

Обман

предоставление заведомо ложной информации, списывание оцениваемых работ у других обучающихся, повторное предоставление, сдача уже оцененной работы, представление ложных оправданий в случае невыполнения, несвоевременного выполнения оцениваемых работ, выполнение оцениваемой работы двумя или более учащимися, в которой не предусматривается групповая работа, представление чужих оцениваемых работ как своих собственных, представление письменной работы, написанной полностью или частично, другим лицом, помощь другим учащимся (списывание с чужой работы или разрешение списывать со своей, подсказки), использование шпаргалок, учебников и т.д.

Письменные оцениваемые работы

эссе, рефераты, курсовые, дипломные работы (проекты), магистерские и докторские диссертации.

Плагиат (присвоение чужой интеллектуальной собственности)

несанкционированное использование или близкая имитация языка и мыслей другого автора и попытка выдать их за свои собственные.

Препятствование работе

создание нерабочей обстановки во время занятий;

других обучающихся	сознательное введение в заблуждение членов рабочей группы; намеренное подделывание или порча оцениваемой работы другого обучающегося; изменение чужих компьютерных файлов и др.
Принцип добросовестности	честное, тщательное выполнение обучающимися оцениваемых и неоцениваемых работ.
Принцип открытости	прозрачность, взаимное доверие, открытый обмен информацией и идеями между обучающимися и ППС и приравненными к ним лицами.
Принцип равенства	обязанность каждого обучающегося, ППС, сотрудника по соблюдению настоящих Правил и равная ответственность за их нарушение.
Санкционированные вспомогательные средства	справочные материалы, утвержденные заведующими кафедрами
Сговор	выполнение любой оцениваемой работы за другого обучающегося, содействие в обмане
Фальсификация	подделка и подтасовка данных (дописывание, вписывание, исправление), измерений, результатов наблюдений, опроса, анкетирования и других методов при выполнении исследования, фабрикация несуществующих источников, информации или ссылок, сознательное искажение заимствованной информации,
Шпаргалки	ответы экзаменационных заданий на бумажных и электронных носителях

4. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

- 4.1. Правила академической честности (далее - Правила), разработанные в соответствии Типовыми правилами деятельности организаций образования, реализующих образовательные программы высшего и (или) послевузовского образования (утвержденные приказом Министра образования и науки Республики Казахстан № 595 от 30 октября 2018 года), Уставом университета, регламентируют принципы академической честности в образовательном процессе университета, права и обязанности членов университетского сообщества, определяют виды нарушений академической честности и порядок принятия административных мер в случае их совершения.
- 4.2. Правила академической честности исходят из общепринятых в академической среде этических норм взаимоотношений между членами образовательного и научного сообщества.
- 4.3. Целью настоящих Правил является: формирование культуры академической честности в университетском сообществе; предупреждение ситуаций, в которых могут быть нарушены нормы академической честности, определение санкций за возможные нарушения.
- 4.4. В университете под академической честностью понимается совокупность ценностей и принципов, выражающих честность обучающегося при выполнении письменных работ (контрольных, курсовых, эссе, дипломных, диссертационных), ответах на экзаменах, в исследованиях, выражении своей позиции, во взаимоотношениях с академическим персоналом, преподавателями

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 15 беті Стр. 15 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	------------------------------------

- и другими обучающимися, а также оценивании учебных и научных достижений обучающегося.
- 4.5. Правила являются главным руководством для всех участников образовательного процесса: администрации, заведующих кафедрами, профессорско-преподавательского состава (ППС), эдвайзеров, обучающихся и учебно-вспомогательного персонала.
- 4.6. Университет требует соблюдения Правил от обучающихся, преподавателей, сотрудников и администрации.
- 4.7. Каждый обучающийся, ППС и сотрудник университета должен придерживаться Правил в своей деятельности на занятиях, экзаменах, при выполнении письменных работ, проведении научных исследований и других учебных мероприятиях.
- 4.8. Эдвайзеры знакомят обучающихся с Правилами после зачисления, восстановления, перевода с других вузов и выхода из академического отпуска, с обязательным оформлением листа ознакомления.
- 4.9. О Правилах обучающимся должны систематически напоминать преподаватели, ведущие разные виды занятий, принимающие экзамены, руководящие курсовыми работами (проектами), дипломными и магистерскими работами, докторскими диссертациями, профессиональной практикой.

5. ПРИНЦИПЫ АКАДЕМИЧЕСКОЙ ЧЕСТНОСТИ

- 5.1. Университет, являясь членом Лиги академической честности провозглашает и разделяет следующие принципы академической честности в образовательном процессе:
- 5.1.1. академическая честность является ключевой ценностью Университета, его образовательного процесса и исследований;
- 5.1.2. Университет обеспечивает соблюдение четких, справедливых и объективных стандартов академической честности, правил цитирования и поведения;
- 5.1.3. Университет несет ответственность за обеспечение обязательной проверки на плагиат всех письменных **оцениваемых** работ, независимо от их характера, содержания и объема, предоставленных для академических и / или исследовательских целей;
- 5.1.4. Университет обеспечивает ответственность обучающегося за нарушение им принципов, стандартов академической честности;
- 5.1.5. Университет предъявляет повышенные требования к обучающимся в рамках своей системы справедливой и объективной оценки результатов обучения.
- 5.1.6. Университет предоставляет возможность лишь лучшим обучающимся завершить свое обучение.
- 5.1.7. Университет несет ответственность за качество подготовки кадров, подтвержденное дипломом.
- 5.1.8. Университет обеспечивает высокую ответственность преподавателя как ментора, прививающего принципы и стандарты академической честности, взаимное уважение и справедливость.
- 5.2. Для успешного функционирования Правил необходимо, чтобы все процедуры, проводимые в рамках данных Правил, были прозрачны и обязательны для исполнения всеми обучающимися, ППС, сотрудниками и администрацией Университета.
- 5.3. Наряду с указанными принципами академической честности Университет определяет, поддерживает такие принципы академической честности обучающихся, ППС и сотрудников как добросовестность, защита всех видов

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 16 беті Стр. 16 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	------------------------------------

интеллектуальной собственности, открытость, равенство и ответственность, уважение прав и свобод обучающихся, ППС и сотрудников.

- 5.4. Обучающийся имеет право получать информацию о поступивших на него жалобах, о ходе процедуры расследования инцидента, о принятых решениях, а также имеет право апеллировать данные решения.

6. ДОБРОСОВЕСТНАЯ АКАДЕМИЧЕСКАЯ ПРАКТИКА

- 6.1. Академическая культура Университета основывается на принципах, ценностях и нормах академической добросовестности и направлена на развитие и поддержание культуры академической честности в академической среде Университета.
- 6.2. Ценности и нормы академической добросовестности являются важными факторами обеспечения качества образования и подготовки студентов, магистрантов и докторантов в Университете как ответственных, добропорядочных личностей и квалифицированных специалистов.
- 6.3. Ценности и нормы академической добросовестности имплементированы в Политику и стандарты внутреннего обеспечения качества Университета, Академическую политику СҚУ им. М. Козыбаева и данные Правила.
- 6.4. Университет поддерживает, развивает и продвигает принципы, ценности и нормы академической добросовестности, осуществляет мероприятия по реализации идей академической добросовестности в академической, исследовательской деятельности и повседневной жизни обучающихся, ППС и сотрудников.
- 6.5. Основополагающими ценностями добросовестного академического сообщества Университета являются честность, доверие, прямота, уважение, ответственность и подотчетность.
- 6.6. С целью недопущения нарушений ценностей и норм академической добросовестности, профилактики академической нечестности в образовательные программы бакалавриата Академическими комитетами введены учебные дисциплины «Основы академического письма», «Основы права и антикоррупционной культуры», в образовательные программы магистратуры – дисциплина «Культура и этика академического письма», в образовательные программы докторантуры – дисциплина «Академическое письмо».
- 6.7. В университете все письменные оцениваемые работы обучающихся, научные статьи ППС, сотрудников и обучающихся, **подаваемые для включения в научный журнал «Вестник СҚУ им. М. Козыбаева» проходят проверку на плагиат.**
- 6.8. Между участниками академического процесса Университета устанавливаются паритетные и доверительные отношения.
- 6.9. Во избежание нарушения академической честности преподаватели, сотрудники и администрация Университета должны являться моделью академической честности для обучающихся.
- 6.10. **Исключить.**

7. ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ В ОБЛАСТИ АКАДЕМИЧЕСКОЙ ЧЕСТНОСТИ

- 7.1. В рамках соблюдения принципов академической честности обучающиеся, ППС и сотрудники имеют права и обязанности.
- 7.2. Обучающиеся имеют право:
- на ознакомление с текстом настоящих Правил;
 - на справедливость и равноправие в оценке работ;

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третья	24 беттің 17 беті Стр. 17 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	------------------------------------

- на свободное выражение собственного мнения в процессе обучения;
- на защиту от необоснованного обвинения в нарушении настоящих Правил и предоставление доказательств в защиту чести и достоинства.

7.3. Обучающиеся обязаны:

- ознакомиться с текстом настоящих Правил и знать последствия их нарушения;
- неукоснительно соблюдать академическую честность при выполнении оцениваемых и неоцениваемых работ;
- уважать и соблюдать основополагающие принципы, касающиеся использования чужой интеллектуальной собственности (использовать способ передачи чужой речи и мысли с указанием автора, наименования произведения и страницы, указывать список использованной литературы и др.);
- использовать достоверные и надёжные источники информации;
- не предоставлять другим обучающимся лично, выполненную оцениваемую работу;
- самостоятельно выполнять все виды заданий;
- не использовать готовые ответы к тестам, упражнениям и заданиям, готовые письменные работы (эссе, курсовые, дипломные, магистерские работы, докторские диссертации, отчеты по практикам и др.);
- не использовать на экзаменах шпаргалки, электронные средства информации и связи;
- не передавать свои готовые ответы и работы другим обучающимся и не допускать поведения, ставящего под сомнение честность и добросовестность обучения и наносящего ущерб конечным результатам других обучающихся;
- знать об ответственности за проявление академической нечестности и быть готовым к тому, что в случае нарушения Правил будут применены санкции в рамках данных Правил;
- **входить в экзаменационную аудиторию без несанкционированных вспомогательных средств.**

7.4. ППС университета, сотрудники имеют право:

- выявлять факты академической нечестности обучающихся и принимать участие в расследовании;
- рассчитывать на поддержку администрации в процессе выявления и расследования фактов академической нечестности.

7.5. ППС университета, сотрудники обязаны:

- содействовать внедрению принципов академической честности в практику своей работы;
- проводить информационную работу среди обучающихся;
- гарантировать информирование обучающихся о том, что работы обучающихся проверяются на наличие плагиата;
- обучать и оказывать поддержку обучающимся в выборе достоверных и надёжных источников;
- обучать способам оформления сносок, ссылок, списка использованной литературы;
- обучать студентов, магистрантов, докторантов способам оформления проектных видов деятельности на бумажных, электронных, цифровых носителях с указанием авторства всех участников выполняемой работы;
- предоставлять обучающимся четкое руководство по соблюдению принципов академической честности и научной этики, в курсах.

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третьє	24 беттің 18 беті Стр. 18 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	------------------------------------

- обучать выражению собственного мнения в процессе обучения;
- проводить разъяснительную работу с обучающимися перед выполнением оцениваемой работы по вопросам соблюдения академической честности;
- препятствовать любой возможности нарушения требований, установленных настоящим Правилами;
- **не допускать нарушений академической честности;**
- вести строгий учет каждого случая нарушения настоящих Правил;
- информировать деканат факультета/института языка и литературы о каждом случае нарушения Правил в письменном виде.

7.6. Администрация университета обязуется:

- создавать условия для интеллектуального обучения, основанного на этике и постоянном развитии студентов;
- обеспечивать условия, направленные на поддержание академической честности;
- обеспечить работу ППС и сотрудников университета по разъяснению данных Правил обучающимся;
- организовывать семинары, круглые столы по вопросам поддержки академической честности;
- организовывать работу по принятию мер, предусмотренных настоящими Правилами, при нарушении академической честности обучающимися;
- проводить контроль и мониторинг реализации академической честности обучающимися.

8. ВИДЫ АКАДЕМИЧЕСКОЙ НЕЧЕСТНОСТИ

- 8.1. Под академической нечестностью понимается любой вид мошенничества или обмана, который связан с научной и образовательной деятельностью.
- 8.2. К видам академической нечестности относятся:
- 8.2.1 Плагиа́т (присвоение чужой интеллектуальной собственности) Плагиа́т может проявляться в различных формах:
- a) использование под своим именем чужих идей, формулировок, аргументов, фрагментов текстов или целостных текстов в буквальном или перефразированном виде без указания на подлинное авторство и источник;
 - b) цитирование источника без использования соответствующей пунктуации (кавычек) и/или без указания источника;
 - c) представление реферата, эссе, курсовой / дипломной, магистерской работы (проекта), взятой из Интернета и др.
- При включении результатов собственных предыдущих исследований в новую работу необходимо оформить ссылки на эти исследования или на эссе, подготовленные в рамках других курсов.
- 8.2.2 Присвоение результатов совместных исследований. Во избежание этого нарушения в случае работы над совместными проектами каждый обучающийся обязан указать, какая часть работы выполнена им лично, а какая совместно с определенными (поименованными) лицами.
- 8.2.3 Недобросовестность исследования, в том числе по причине низкой квалификации и/или небрежности обучающегося.
- 8.2.4 Препятствование работе других обучающихся.
- 8.2.5 Обман.
- 8.2.6 Сговор.
- 8.2.7 Фальсификация.
- 8.2.8 Мошенничество.

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 19 беті Стр. 19 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	------------------------------------

- 8.2.9 Коррупция и пользование платными услугами.
- 8.2.10 Неправомерное использование информации или устройств при представлении письменных работ, выполнении оцениваемых работ и на экзамене.
- 8.2.11 Несанкционированный доступ к информации.
- 8.2.12 Имперсонация.
- 8.3. Настоящий перечень видов академической нечестности не является исчерпывающим и может дополняться по мере необходимости.

9. ВИДЫ, УРОВНИ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ ПРАВИЛ АКАДЕМИЧЕСКОЙ ЧЕСТНОСТИ

- 9.1. Нарушение политики академической честности в университете приводит к снижению качества образовательного процесса, не обеспечивает развитие зрелой, готовой к обучению в высшем учебном заведении личности, препятствует самостоятельному мышлению обучающихся, формулированию собственной точки зрения, основанной на анализе множества фактов и точек зрения, их критической оценке.
- 9.2. Нарушение академической честности начинается с того момента, когда обучающийся, ППС, сотрудники осознают свои противоправные действия, но тем не менее совершают их.
- 9.3. В случае выявления любого вида академической нечестности, указанных в пункте 8.2, составляется Акт о нарушении правил академической честности (Приложение 1) лицом, выявившим данное нарушение (преподаватель, научный руководитель, заведующий кафедрой, декан/директор института, эдвайзер (куратор), сотрудник, представитель администрации университета, волонтер - проктор).
- 9.4. Акт о нарушении Правил академической честности, с соответствующими доказательствами, и работы обучающегося (обучающихся) в день выявления академической нечестности или на следующий день доводятся до сведения председателя комиссии по этике.
Все доказательства, относящиеся к предполагаемому нарушению, должны храниться лицом, выявившим факт академической нечестности, до передачи председателю комиссии по этике.
- 9.5. Председатель комиссии по этике созывает комиссию по этике, на заседание которой приглашается лицо, на которое составлен акт о нарушении Правил академической честности.
- 9.6. Заседание комиссии по этике проводится при наличии не менее 2/3 членов, обладающих правом голоса.
- 9.7. Комиссия по этике, знакомясь с Актом о нарушении Правил академической честности, доказательствами, относящимися к предполагаемому нарушению, руководствуясь данными Правилами, определяет вид академической нечестности, уровень нарушений и ответственность лица, на которое составлен акт о нарушении Правил академической честности.
- 9.8. Все решения Комиссии по этике принимаются на заседаниях путем открытого голосования, простым большинством голосов.
- 9.9. Заседания комиссии по этике протоколируются. Решение комиссии по этике в виде выписки из протокола заседания комиссии по этике доводится до сведения лица, на которое составлен акт о нарушении Правил академической честности и направляется Председателю Правления – Ректору для принятия решения.
- 9.10. Вмешательство в деятельность комиссии по этике не допускается.
- 9.11. На основании Акта о нарушении правил академической честности, выписки из протокола заседания комиссии с решением и резолюцией Председателя

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 20 беті Стр. 20 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	------------------------------------

- Правления – Ректора, издается приказ о санкциях в отношении лица, допустившего нарушение Правил академической честности.
- 9.12. Участники образовательного процесса должны помнить и осознавать, что они несут ответственность за нарушение принципов академической честности.
- 9.13. Нарушения академической честности могут быть выявлены:
- при проведении текущего оценивания;
 - при проведении итогового оценивания;
 - на иных этапах академической и научной деятельности.
- 9.14. В зависимости от того, является ли нарушение умышленным или неумышленным, первым или повторным, к нарушителю могут быть применены следующие санкции:
- замечание;
 - выговор;
 - снижение оценки за представленную работу или сдаваемый экзамен вплоть до неудовлетворительной;
 - назначение дополнительной письменной работы;
 - повторное изучение дисциплины;
 - лишение гранта ректора или гранта академика М. Козыбаева;
 - отказ в поддержке СҚУ им. М. Козыбаева при обращении к сторонним организациям (заявления на гранты, именные стипендии, на публикации, на участие в конференциях и т.п.) на срок до 1 года;
 - исключение из университета сроком на 1 год;
 - исключение из университета без права восстановления.
- 9.14.1 В случае выявления в отношении обучающихся в первый раз фактов препятствования работе других обучающихся или обмана обучающемуся выносится предупреждение, в повторном случае обучающемуся выносится выговор с занесением в личное дело.
- 9.14.2 В случае выявления в отношении обучающихся, ППС или сотрудников в первый раз фактов плагиата обучающемуся, преподавателю или сотруднику выносится замечание, и он обязан устранить плагиат в своей работе.
- 9.14.3 В случае повторного выявления фактов плагиата обучающийся лишается гранта ректора или гранта академика М. Козыбаева, получает отказ в поддержке СҚУ им. М. Козыбаева при обращении к сторонним организациям (заявления на гранты, именные стипендии, на публикации, на участие в конференциях, и т.п.) на срок до 1 года, преподавателю или сотруднику выносится выговор.
- 9.14.4 В случае выявления в отношении обучающихся, ППС или сотрудников в первый раз фактов сговора, фальсификации, недобросовестности исследования, неправомерного использования информации или устройств при представлении письменных работ, выполнении оцениваемых работ и на экзамене, а так же оценивании учебных или научных достижений, принимается решение о снижении оценки за представленную работу или сдаваемый экзамен, вплоть до неудовлетворительной, и назначается дополнительная письменная работа, если оценка снижена до неудовлетворительной в рамках текущего контроля или повторное изучение дисциплины, если оценка снижена до неудовлетворительной на экзамене.
- 9.14.5 В случае повторного выявления фактов сговора, фальсификации, недобросовестности исследования, неправомерного использования информации или устройств обучающийся лишается гранта ректора или гранта академика М. Козыбаева, а также, если указанные факты академической нечестности были выявлены в рамках текущего контроля, то обучающийся повторно изучает дисциплину, в случае выявления указанных фактов в рамках промежуточного

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 21 беті Стр. 21 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	------------------------------------

контроля обучающийся исключается из университета сроком на 1 год, в случае с ППС и сотрудником – выносится выговор.

- 9.14.6 В случае выявления в отношении обучающихся в первый раз фактов несанкционированного доступа к информации, имперсонации, присвоения результатов совместных исследований обучающемуся объявляется выговор и он лишается гранта ректора или гранта академика М. Козыбаева.
- 9.14.7 В случае повторного выявления несанкционированного доступа к информации, имперсонации, присвоения результатов совместных исследований обучающийся отчисляется из числа обучающихся без права восстановления.
- 9.14.8 В случае выявления фактов коррупции или мошенничества, обучающийся отчисляется без права восстановления.
- 9.15. Все результаты академической нечестности обучающихся отражаются в транскриптах, справках, личных делах и иных документах, фиксирующих результаты обучения студентов, магистрантов, докторантов.
- 9.16. Все результаты академической нечестности ППС и сотрудников отражаются в личных делах.

10. ПРАВИЛА ЦИТИРОВАНИЯ ИСТОЧНИКОВ

- 10.1. Обязательным компонентом любой академической и исследовательской работы является научное цитирование.
- 10.2. Применяется как прямое, так и косвенное цитирование. Прямое цитирование применяется в случаях, дословного повторения текста из соответствующего источника. Косвенное цитирование применяется, в случаях мысль цитируемого источника излагаются автором своими словами.
- 10.3. При цитировании необходимо придерживаться следующих правил:
- 10.3.1 Текст цитаты заключается в кавычки и приводится в той грамматической форме, в какой он предлагается в источнике, с сохранением особенностей авторского стиля. При цитировании необходимо в точности воспроизводить все имеющиеся в тексте особенности, применяемые автором (курсив, жирный шрифт).
- 10.3.2 Цитировать необходимо законченными частями текста (цельными предложениями, цельными небольшими абзацами).
- 10.3.3 В случае если цитата является законченным предложением, то она цитируется как прямая речь.
- 10.3.4 Если цитату выписывают из середины предложения, то после вводных кавычек ставят многоточие.
- 10.3.5 Многоточие ставится также в конце цитаты, перед кавычками, если в предложении пропущены последние слова текста.
- 10.3.6 В случае пропуска одного или нескольких слов в середине цитируемого текста также вставляют многоточие.
- 10.3.7 Цитирование предполагает непременно указание на источник. Каждая цитата должна сопровождаться ссылкой на источник, библиографическое описание которого приводится в соответствии с требованиями к оформлению списка использованных источников.
- 10.4. В зависимости от вида работы, требований внутренней нормативной документации Университета или иных организаций куда предоставляется работа при оформлении ссылок применяются различные стили (например, OSCOLA, Harvard style и APA style).

	«М.Қозыбаев атындағы СҚУ» КеАҚ НАО «СҚУ им. М. Козыбаева»	СҚУ ІНҚ 80 ВНД СҚУ 80	Басылым: үшінші Издание: третье	24 беттің 22 беті Стр. 22 из 24
---	--	--------------------------	------------------------------------	------------------------------------

11. ПОРЯДОК ВНЕСЕНИЯ ИЗМЕНЕНИЙ И ДОПОЛНЕНИЙ

- 11.1. Порядок утверждения изменений и дополнений к данному Положению определен процедурой ПРО СКГУ 401-17 Внутренняя нормативная документация.
- 11.2. Внесение предложений по изменениям и дополнениям данного Положения осуществляют факультеты, кафедры и структурные подразделения, задействованные в исполнении Положения, Совет директоров, Правление (ректорат), Ученый совет.
- 11.3. Внесение изменений в Положение осуществляется на основании приказа Председателя Правления – Ректора университета.

*Рекомендовано к утверждению Ученым советом СҚУ им. М. Козыбаева,
протокол № 1 от 27 августа 2020 г.*

**ҚҰРАСТЫРАЛҒАН/
РАЗРАБОТАНО:**

АҚД директорының орынбасары/
Заместитель директора ДАД

Т. Назарова

**КЕЛІСІЛДІ/
СОГЛАСОВАНО:**

АС жөніндегі проректордың м.а./
И.о. проректора по АВ

Ж. Таласпаева

ҒЖИ жөніндегі проректор/
Проректор по НИИ

А. Ибраева

ТЖЖӘМ жөніндегі проректор/
Проректор по ВРисВ

Н. Баимбетов

СБСД директоры/
Директор ДСКО

М. Погребницкая

1 - қосымша

Академиялық адалдық ережелерін бұзу туралы АКТ

Пән:		
Академиялық қызметтің түрі:		
Академиялық адалдықты бұзушыны тапқан адамның Т.А.Ж., лауазымы: <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	Білім алушының Т.А.Ж.: <hr/> <hr/> Мамандығы <hr/> <hr/> Курс _____	
Күні:		
Уақыты:		
Аудитория: <i>(қажет болса)</i>		
Бұзу сипаттамасы: <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>		
Актпен таныстым:		
Факультет деканы/ ТжӘИ директоры		
Білімалушы	<i>Т.А.Ж.</i>	<i>Қолы</i>
Эдвайзер (куратор)	<i>Т.А.Ж.</i>	<i>Қолы</i>
	<i>Т.А.Ж.</i>	<i>Қолы</i>

АКТ
о нарушении правил академической честности

Дисциплина:		
Вид академической деятельности:		
Ф.И.О., должность лица, выявившего факт академической нечестности	Ф.И.О. обучающегося	
_____	_____	
_____	_____	
_____	Образовательная программа	
_____	_____	
	Курс _____	
Дата:		
Время:		
Аудитория: (при необходимости)		
Описание нарушения:		

С актом ознакомлен:		
Декан факультета/директор ИЯиЛ		
<i>Ф.И.О.</i>	<i>Подпись</i>	<i>Дата</i>
Обучающийся		
<i>Ф.И.О.</i>	<i>Подпись</i>	<i>Дата</i>
Эдвайзер (куратор)		
<i>Ф.И.О.</i>	<i>Подпись</i>	<i>Дата</i>